राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रम आणि सिगारेट व अन्य तंबाखू उत्पादने कायदा, २००३ (COTPA) च्या अंमलबजावणीचा आढावा घेण्यासाठी स्थापित राज्यस्तरीय समन्वय समिती सदस्यांमध्ये बदल व समिती विस्तार करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः तंबाखू/बैठक २०१२/प्र.क्र.२६१/आरोग्य-५
गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय आवार,
संकुल इमारत, ८ व १० वा मजला,
लोकमान्य टिळक मार्ग, मुंबई - ४०० ००१.
दिनांक: २९ जून, २०१७

संदर्भ :

१) सिगारेट व अन्य तंबाखुजन्य उत्पादने (जाहिरात, प्रतिबंध व व्यापार, वाणिज्य, उत्पादन, पुरवठा व वितरण यांचे विनियमन) कायदा, २००३.
२) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. तंबाखू/बैठक२०१२/प्र.क्र.२६१/आरोग्य-५, दि. २२ नोव्हेंबर, २०१२.
३) आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांनी राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रमासंदर्भात निर्गमित केलेली मार्गदर्शक तत्व (Operational Guidelines) २०१५.

प्रस्तावना :

केंद्र शासनाने दि. १९ मे, २००३ च्या राजपत्राद्वारे “सिगारेट व अन्य तंबाखुजन्य उत्पादने (जाहीरात, प्रतिबंध व व्यापार, वाणिज्य, उत्पादन, पुरवठा व वितरण यांचे विनियमन) कायदा, २००३ (COTPA)” संपूर्ण देशात लागू केला आहे. सदर अधिनियम दि. १ मे, २००४ पासून अंमलात आलेला आहे. त्यानंतर अकराव्या पंचवार्षिक योजनेंतर्गत सन २००७-२००८ मध्ये “राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रम” लागू केलेला आहे. आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांनी सन २००३ मध्ये निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शत तत्वानुसार राज्यात “सिगारेट व अन्य तंबाखुजन्य उत्पादने कायदा, २००३ (COTPA)” व “राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रम” अंमलबजावणीसाठी मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांच्या अध्यक्षतेखाली वरील संदर्भ क्र.२ (दि. २२ नोव्हेंबर, २०१२) च्या शासन निर्णयान्वये राज्यस्तरीय समन्वय समिती गठीत करण्यात आली आहे. केंद्रीय आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालयाने राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रणाबाबत सन २०१५ मध्ये निर्गमित केलेल्या सुधारित मार्गदर्शक तत्वांमध्ये राज्यास आवश्यक वाटल्यास राज्यस्तरीय तंबाखू नियंत्रण समन्वय समिती सदस्य संख्येत वाढ करता येईल, अशा सूचना केल्या आहेत. त्यास अनुसरुन राज्यात तंबाखूवर नियंत्रण आणण्यासाठी प्रभावी ठरणाऱ्या विभागांच्या सचिवांचा राज्यस्तरीय समन्वय समितीमध्ये सदस्य म्हणून समावेश करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

प्रस्तावनेत नमूद केल्यानुसार सिगारेट व अन्य तंबाखुजन्य उत्पादने (जाहीरात, प्रतिबंध व व्यापार, वाणिज्य, उत्पादन, पुरवठा व वितरण यांचे विनियमन) कायदा, २००३ व राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रमाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी वरील संदर्भ क्र. २ (दि. २२ नोव्हेंबर, २०१२) च्या शासन निर्णयान्वये गठीत करण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय समन्वय समिती सदस्यांमध्ये खालीलप्रमाणे अंशत: बदल व विस्तार करण्यास या शासन निर्णयाद्वारे शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

१) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन	- अध्यक्ष
२) मा.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग	- सदस्य
३) आयुक्त तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान (महाराष्ट्र)	- सदस्य सचिव @
४) प्रधान सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग	- सदस्य #
५) प्रधान सचिव, गृह विभाग	- सदस्य
६) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग	- सदस्य
७) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग	- सदस्य
८) प्रधान सचिव /सचिव (वित्त), वित्त विभाग	- सदस्य
९) प्रधान सचिव/सचिव, ग्राम विकास विभाग	- सदस्य
१०) सचिव (कामगार), उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग	- सदस्य
११) सचिव (परिवहन), गृह विभाग	- सदस्य
१२) रेल्वे प्रशासनाचे प्रतिनिधी (मध्य रेल्वे तसेच पश्चिम रेल्वे)	- सदस्य
१३) सचिव (कृषी), कृषी, पशुसंवधन, दुग्ध विकास व मत्य व्यवसाय विभाग	- सदस्य
१४) सचिव, माहिती व जनसंपर्क विभाग	- सदस्य $
१५) आरोग्य व तंबाखू नियंत्रण क्षेत्रात काम करणारी स्वंयसेवी संस्था	- सदस्य
१६) जिल्हाधिकारी/जिल्हादंडाधिकारी (एक किंवा दोन जिल्हा)	- सदस्य
१७) सचिव (विधि), विधि व न्याय विभाग	- सदस्य
१८) सचिव (पंचायतराज), ग्राम विकास विभाग	- सदस्य
१९) सचिव (व्यसन मुक्ती धोरण), सामाजिक न्याय विभाग	-सदस्य #

(@ पदनामात बदल, # नव्याने समावेश, $ बदल)

२. वरील अनुक्रमांक १५ व १६ येथे नमूद सदस्यांची निवड समितीच्या सदस्य सचिवांच्या शिफारशीनुसार मा.अध्यक्ष, राज्यस्तरीय समन्वय समिती हे करतील.

३.   तंबाखू नियंत्रण हा विषय फक्त आरोग्य विभागाच्या अखत्यारितील विषय नाही. हा विषय अनेक विभागांशी संबंधीत असून, अनेक विभागांमध्ये एकमेकांस पूरक व एकमेकांना छेद देणाऱ्या मुद्यांशी संबंधीत आहे. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार प्रत्येक विभागाची भूमिका खालीलप्रमाणे :

अ.क्र.	विभाग	भूमिका
१	**मा.मुख्य सचिव**	**अध्यक्ष**
२	अ.मु.स./प्र.स./सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग	१) राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रमाचे नियमित संनियंत्रण, पर्यवेक्षण व पुनरावलोकन/देखरेख ठेवणे. तसेच सिगारेट व अन्य तंबाखुजन्य उत्पादने कायदा, २००३ (COTPA) कलम ५ च्या अंमलबजावणीबाबत नियमित आढावा घेणे.
३	आयुक्त तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान (महाराष्ट्र)	१) सदस्य सचिव २) राज्यस्तरीय समन्वय समितीच्या बैठकीचे आयोजन करणे. ३) राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रमाचे नियमितपणे नियंत्रण, पर्यवेक्षण, पुनरावलोकन/देखरेख ठेवणे, राज्य तंबाखू नियंत्रण कक्षाचे अध्यक्ष.
४	प्रधान सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग	१) सिगारेट व अन्य तंबाखुजन्य उत्पादने कायदा, २००३ (COTPA) च्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी पथके तयार करणे. कायद्यातील तरतूदीची अंमलबजावणी होते असल्याची खात्री करणे. २) गुटखाबंदीबाबत सातत्याने अधिसूचना प्रसिध्द करणे. ३) राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रम अंमलबजावणीत सहभाग.
५	प्रधान सचिव, गृह विभाग	१) राज्यातील पोलिस दलांच्या प्रमुखांना सिगारेट व अन्य तंबाखुजन्य उत्पादने कायदा, २००३ (COTPA) च्या प्रभावी अंमलबजावणीबाबत आदेशित करणे. २) गुन्ह्यांच्या मासिक आढावा बैठकीच्या वेळी नियमितपणे COTPA २००३ च्या अंमलबजावणीचा आढावा घेणे. ३) COTPA २००३ कायद्यातील तरतूदींच्या उल्लंघनाबाबत नियमितपणे आकडेवारी गोळा करण्याच्या सूचना देणे.

६	प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग	१) शाळा, महाविद्यालय या शैक्षणिक संस्थांचे परिसर तंबाखू मुक्त ठेवण्याच्या माग्रदर्शक तत्वांची अंमलबजावणी करणे. २) शाळा, महाविद्यालय परिसर तंबाखू मुक्त ठेवणे. ३) तंबाखुच्या अपायकारक दुष्परिणामाबाबत मजकूर शैक्षणिक अभ्यासक्रमात समाविष्ट करणे. ४) राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रमांतर्गत शालेय आरोग्य घटकांवर संनियत्रण व देखरेख ठेवणे.
७	प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग	
८	प्रधान सचिव /सचिव (वित्त), वित्त विभाग	१) सर्व तंबाखू उत्पादनावर कर लावण्याबाबत मेळ घालणे. २) तंबाखू उत्पादकांकडून तंबाखूचा अवैध व्यापार आणि कर चुकवेगिरी होणार नाही याची दक्षता घेणे.
९	प्रधान सचिव/सचिव (ग्राम विकास) ग्राम विकास विभाग	१) विडी कामगारांना उदरनिर्वाहासाठी पर्यायी साधन उपलब्ध करुन देणे.
१०	सचिव (कामगार) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग	१) नोंदणीकृत तंबाखू उत्पादकांकडून सर्व तंबाखू उत्पादनांवर आरोग्यास घातक असे इशारा देणारे सचित्र चिन्ह छापण्यात येतील याची दक्षता घेणे. २) आरोग्य विभागाच्या समन्वयाने विडी कामगारांमध्ये विडी बनविताना होणाऱ्या आरोग्यास घातक परिणामाबाबत जागृती करणे. ३) विडी कामगारांना उदरनिर्वाहासाठी पर्यायी व्यावसायीक प्रशिक्षण देण्यात यावे.
११	सचिव (परिवहन), गृह विभाग	१) COTPA २००३ कायद्यांतर्गत सर्व सार्वजनिक वाहतुकीच्या वाहनांमध्ये धुम्रपानास बंदी लागू करावी व धुम्रपान मुक्त/तंबाखू मुक्त ठेवणे. २) सार्वजनिक वाहतुकीच्या वाहनामध्ये, एस.टी.स्टॅन्ड आवार, तिकीट आरक्षण केंद्रांवर गुटखा, पानमसाला व अन्य तंबाखुजन्य उत्पादनांची प्रत्यक्ष अथवा अप्रत्यक्षरित्या जाहिरात करु देऊ नये. ३) सार्वजनिक वाहतुकीच्या मालमत्तेवर, वाहनांवर, एस.टी.स्टॅन्ड तसेच आरक्षण केंद्रांच्या ठिकाणी तंबाखू विरोधी संदेश देणारे फलक लावण्यात यावेत.

१२	रेल्वे प्रशासनाचे प्रतिनिधी (मध्य रेल्वे तसेच पश्चिम रेल्वे)	१) रेल्वे प्रशासनाच्या अखत्यारितील सर्व ठिकाणी COTPA २००३ कायद्यातील तरतूदींची प्रभावी अंमलबजावणी करणे. २) सर्व रेल्वे स्थानके, रेल्वे स्थापन परिसर आणि रेल्वे गाड्यां तंबाखू मुक्त ठेवणे. ३) रेल्वे तसेच रेल्वे स्थानकांवर तंबाखू, तंबाखूजन्य उत्पादने, गुटखा आणि पानमसाला यांची विक्री करण्यास प्रतिबंध आणावा. ४) रेल्वे प्रशासनाच्या अखत्यारितील सर्व ठिकाणी, उदा. रेल्वेच्या इमारती, रेल्वे गाड्या, रेल्वे स्थानक, परिसर या ठिकाणी तंबाखू विरोधी संदेश देणारे फलक लावण्यात यावेत. तसेच रेल्वे तिकिटावर तंबाखू विरोधी मजकूर छापावेत.
१३	सचिव, कृषी विभाग	१) तंबाखू उत्पादक शेतकऱ्यांना अन्य उत्पादन घेण्यास प्रवृत्त करणे. तंबाखू उत्पादक शेतकऱ्यांसाठी इतर पीक उत्पादनासाठी योजना तयार करणे. २) तंबाखू उत्पादन करताना तसेच तंबाखू वापरमुळे होणाऱ्या दुष्परिणामांबाबत शेतकऱ्यांमध्ये जनजागृती करणे.
१४	सचिव, माहिती व जनसंपर्क	१) तंबाखू व तंबाखुजन्य उत्पादनांच्या वापरामुळे होणाऱ्या दुष्परिणामांबाबत तसेच COTPA २००३ कायद्यातील तरतूदींबाबत संपूर्ण राज्यात जनजागृती शिबिरे आयोजीत करण्यात यावीत. २) स्थानिक कार्यक्रम, मेळावे इत्यादी ठिकाणी होर्डिंग्स लावण्यासाठी तसेच आरोग्य विषयक माहिती, आरोग्य शिक्षण आणि संवाद याबाबत जनजागृतीचे साधन विकसीत करण्यात यावीत. ३) राज्य/जिल्हास्तरावर स्थानिक कार्यक्रमात, मेळाव्यांमध्ये स्थानिक माहिती, शिक्षण संवाद शिबिरांना तंबाखू विरोधी संदेशाबाबतची साधन सामग्री पुरविण्यात यावी.

१५	आरोग्य व तंबाखू नियंत्रण या क्षेत्रात काम करणारी स्वयंसेवी संस्था	१) स्वयंसेवी संस्थांमार्फत आयोजीत कार्यक्रमांमध्ये तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रमाचा समावेश करणे. २) COTPA २००३ कायद्याचे उल्लंघन करणाऱ्यांवर लक्ष ठेवणे आणि संबंधीत नियंत्रक संस्थांच्या निदर्शनास आणून देणे. ३) राज्य तसेच स्थानिक स्तरावरील जनजागृती कार्यक्रमात सहभाग घेणे. ४) समाज, पंचायतराज संस्था आणि स्थानिक स्वराज्य संस्था तसेच नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेसमवेत जनजागृती कार्यक्रमात सहभाग घेणे. तसेच COTPA २००३ कायद्याच्या अंमलबजावणीस बळकटी देण्यासाठी कार्य करणे.
१६	जिल्हाधिकारी/जिल्हादंडाधिकारी (एक किंवा दोन जिल्हा)	१) जिल्हा प्रशासन आणि जिल्हास्तरावर COTPA २००३ कायद्याच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी प्रतिनिधीत्व करणे. तसेच राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रम राबविण्यासाठी सहकार्य करणे.
१७	सचिव (विधि), विधि व न्याय विभाग	१) राज्यस्तरीय समन्वय समितीस COTPA २००३ कायद्याबाबत कायदेशीर बाबींसंदर्भात सल्ला देणे.
१८	सचिव (पंचायतराज), ग्राम विकास विभाग	१) ग्रामीण भागातील त्रिस्तरीय पंचायतरात संस्थामधील निर्वाचित सदस्यांना COTPA २००३ कायद्याच्या अंमलबजावणीबाबत सहकार्य करणे. २) ग्रामीण भागात आरोग्य आणि विकास कार्यक्रमांसोबत राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण कार्यक्रम आणि COTPA २००३ कायदा अंमलबजावसाठी साहाय्य करावे.
१९	सचिव (व्यसन मुक्ती धोरण), सामाजिक न्या विभाग	१)राज्यात व्यसन मुक्ती धोरण कार्यक्रमासोबत राष्ट्रीय तंबाखू नियंत्रण आणि COTPA २००३ कायदा अंमलबजावसाठी साहाय्य करावे.

४. केंद्र शासनाने राष्ट्रीय तंबाखू नियंतण कार्यक्रमाबाबत सन २०१५ मध्ये निर्गमित केलेल्या सुधारित मार्गदर्शक तत्वातील जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील जिल्हास्तरीय समन्वय समितीची रचना व जबाबदारीबाबतची तरतूद (इंग्रजी प्रत) जशीच्या तशी सोबत जोडण्यात आली आहे. जिल्हाधिकारी यांनी

सुधारित मार्गदर्शक तत्वानुसार जिल्हास्तरीय समितीची रचना व जबाबदारी यामध्ये आवश्यक त्या सुधारणा/विस्तार करावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१७०६२९१५१२००५६१७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Sanjay R More

Digitally signed by Sanjay R More
DN: CN = Sanjay R More, C = IN, S = Maharashtra, O = Government Of Maharashtra, OU = Public Health Department
Date: 2017.06.29 15:45:57 +05'30'

(सं. रा. मोरे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३) मा.मंत्री (सा.आ.)/मा.राज्यमंत्री (सा.आ.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४) मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
५) मा. अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
६) आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान (महाराष्ट्र), मुंबई.
७) प्रधान सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८) प्रधान सचिव (गृह), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११) प्रधान सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२) प्रधान सचिव (ग्राम विकास), ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३) सचिव (कामगार), उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४) सचिव (परिवहन), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५) सचिव,माहिती व जनसंपर्क विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६) सचिव, माहिती व तंत्रज्ञान, मंत्रालय, मुंबई.
१७) सचिव (कृषी), कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्य व्यावसाय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१८) सचिव (व्यसन मुक्ती धोरण), सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१९) आयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन, वांद्रे-कुर्ला कॉम्प्लेक्स, वांद्रे (पू.), मुंबई.
२०) व्यवस्थापक, मध्य रेल्वे, छत्रपती शिवाजी टर्मिनस, मुंबई.
२१) व्यवस्थापक, पश्चिम रेल्वे, चर्चगेट, मुंबई.

२२) जिल्हाधिकारी (सर्व)
२३) संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, आरोग्य भवन, मुंबई
२४) जिल्हा शल्यचिकित्सक, जिल्हा सामान्य रुग्णालय (सर्व)
२५) जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व)
२६) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (असंसर्गजन्य रोग-तंनिका), मुंबई.
२७) निवडनस्ती (आरोग्य-५)

District Tobacco Control Cell (DTCC)

The District Tobacco Control Cell (DTCC) shall be established in a district under the umbrella of the District Health Society. The space for setting up the DTCC should be provided by the district authorities. The cell would be the focal point for all the activities carried out under the National Tobacco Control Programme (NTCP) at the district and sub-district levels. It would be responsible for overall planning, implementation, and monitoring of different activities and for achievement of physical and financial targets under the programme. The role of the DTCC is extremely crucial as most of the activities under the NTCP are to be implemented at district and sub-district levels.

Key activities at the district-level include:

a) Training of Key stakeholders: health and social workers, NGOs, school teachers, enforcement officers etc.
b) Information, Education and Communication (IEC) activities.
c) School Programmes.
d) Monitoring tobacco control laws.
e) Setting-up and strengthening of cessation facilities including provision of pharmacological treatment facilities at the district level.
f) Co-ordination with Panchayati Raj Institutions for inculcating concept of tobacco control at the grassroots.

The DTCC is to be headed by a District Nodal Officer, preferably Chief Medical Officer/Civil Surgeon of the district on a full time basis. For achieving synergy, it is desirable that the District Nodal Officer under NTCP is also given the responsibility to look after the NCD programmes like Prevention and Control of Cancer, Diabetes, Cardiovascular Diseases & Stroke (NPCDCS), National Mental Health Programme (NMHP), National Oral Health Programme and National Programme for Health Care of Elderly (NPHCE). Other team members of this cell include a District Consultant, a Psychologist /Counselor and a Social worker, appointed on a contractual basis under the NTCP. Every District should constitute an enforcement squad preferably under the Collector/ District Magistrate (DM). The squad would be responsible for monitoring compliance with the tobacco control laws in the jurisdiction and for taking action against any violations in the district.

District Level Coordination Committee (DLCC)

Each district should have a District Level Coordination Committee (DLCC) chaired by the Collector or District Magistrate. The District Nodal Officer would be the member secretary and should convene regular meetings of the Committee. The other members of the Committee and their roles are as under#:

S. No.	Department/Officer	Responsibility
1.	Chief Medical Officer – Member Secretary	• Nodal Officer for convening the meeting. • Regular monitoring, review and supervision of the District Tobacco Control Programme
2.	Superintendent of Police	• Form enforcement squad • Enforce and monitor all the

2001...

		provisions under COTPA • Regular reporting of the violations during the monthly crime review meetings
3.	District Education officer	• Implementation of tobacco-free educational institutions guidelines. • Monitor compliance with Sections 4 & 6 of the Tobacco control Act (COTPA). • Awareness programmes in the schools and community outreach activities in rural areas /urban slums through involvement of school children.
4.	Sales Tax Officer	• Ensure that the tobacco products manufactured and packaged by industries registered under them depict the notified pictorial health warnings thereon. • Keeping a check on illicit manufacture and trade of tobacco products • Check tax evasion by tobacco industry.
5.	District Information Officer (DIO)	• District wide public awareness campaigns on harmful effects of tobacco use and on provisions under COTPA. • Develop local IEC campaign materials for display and dissemination at local events, melas, and local campaigns.
6.	BDO/SDM of select Blocks & Two BDC members on rotation basis	• Represent Block Administration and highlight the concerns of the implementation at Block level. • Alternate livelihood programme for bidi rollers under NRLM/SGSY
7.	Municipal Health Officer	• Enforce the provisions of COTPA through Municipal Ward committees. • Inclusion of compliance with COTPA in all licenses issued to eateries/shops etc.
8.	Principals of select School/ Colleges	• Implement school programmes and create tobacco free educational institutions. • Involve students in campaigns and organizing events against tobacco use • Implement Sections – 4 & 6 of

③

		COTPA
9.	District Labour Officer*	• Ensure that all tobacco products manufactured in registered factories print the pictorial health warnings on the packaging. • Vocational training to bidi rollers for alternative livelihood. • Sensitization of bidi rollers about the Health hazards of bidi rolling
10.	Agriculture Extension Officers*	• Awareness generation on alternative crops options for tobacco growers • Awareness generation among the farmers about the harmful effects of Tobacco growing as well as its use.
11.	Civil Society Organizations working on Health / Tobacco Control/Livelihood	• Integrate tobacco control in all their ongoing interventions.. • Monitor violations of tobacco control laws and bring them to the notice of Authorities/steering committee. • Collaborate with State Govt./Local Govt. on awareness generation. Help planning IEC strategies • Work with the Communities and CBOs, Panchayati Raj Systems and Urban Local Bodies to create awareness against tobacco use and strengthen the implementation of COTPA.
12.	Representative from the Department of Food and Drug Administration	• Enforce and monitor the relevant provision of the FSS Act, 2006 • Enforce ban on Gutkha and other smokeless tobacco products, if applicable

#Competent authority may include additional members from other departments such as Department of Transport, Department of Industry etc. beyond the list as deemed necessary

*Sl no 9 &10 are applicable for tobacco-producing and bidi-rolling States

Activities of District Tobacco Control Cell (DTCC)

The major activities of the District Tobacco Control Cell (DTCC) are:

1. Training and Capacity Building of relevant Stakeholders

a) **Target Trainees**: Training and capacity building is an important activity of the Cell. DTCC, under its initiative, should organize training programmes for multiple-stakeholders in the district, which include Doctors, Nurses, Community Health Workers, ASHAs, Civil Society Organizations, NCC, NSSO, IMA, IDA, Teachers, officials from Enforcement Departments like Police, Food Authorities, Municipal officers etc.

b) **Training Modules**: The key areas/topics to be covered for the training programmes should include: introduction of and key provisions under the National Tobacco Control Programme, Tobacco Control Act (both COTPA-